

**Jaarverslag
Zorgbelang
Fryslân
2020-2021**

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Ondersteuning van burgers tijdens corona.....	6
1.1. Corona-signaalpunt	6
1.2. Telefooncirkels	6
2. Belangenbehartiging voor Friese burgers en zorggebruikers.....	7
2.1. Online meetings met de achterban	7
2.2. Adviespunt.....	8
2.3. Onafhankelijke cliëntondersteuning Wet langdurige zorg (OCO Wlz)	8
2.4. Cliëntondersteuning Sociaal Domein/Wmo	8
2.5. Vertrouwenspersonen Jeugd.....	9
2.6. Vertrouwenspersonen Zorgorganisaties.....	9
2.7. Klachtenfunctionarissen	9
3. Patiëntenparticipatie	10
3.1. Patiënten Spreken Zich Uit.....	10
3.2. Patiëntenparticipatie bij Regiobeelden	11
4. Regie over je eigen gezondheid	12
4.1. Ik bin der klear foar: gezond ouder worden in Dantumadiel.....	12
4.2. Trainingen positieve gezondheid	12
4.3. Verkennend onderzoek naar Positieve gezondheid.....	13
4.4. Online inzage huisartsendossier	14
Vooruitblikken	15

Voorwoord

Dit jaarverslag behelst twee jaar, jaren waarin corona een belangrijke stempel drukte op de maatschappij en de zorg. In januari 2020 kwam Nederland in de eerste coronagolf terecht. COVID zou twee jaar lang van grote invloed zijn op het leven en werk van Friese inwoners, zorggebruikers en zorgmedewerkers.

Friese inwoners werden geconfronteerd met lockdowns: geen bezoek mogen of durven ontvangen, scholen die sloten, vrijwilligerswerk dat stil kwam te liggen, onzekerheid over gezondheid. Maar ook: naasten die ziek werden, boodschappen doen met een mondkapje op, bang zijn om besmet te raken, uitgestelde zorg.

Corona raakt ieders leven. Dat geldt voor jongeren, ouderen, mensen met een chronische aandoening en/of lichamelijke beperking of psychische aandoening. Wie geen sterk netwerk om zich heen heeft, krijgt het extra moeilijk. Zo versterken lockdowns eenzaamheid. Corona zette daarnaast de toegankelijkheid van de zorg onder druk. Uiteraard drukte de pandemie ook haar stempel op het werk van Zorgbelang Fryslân, zowel inhoudelijk als in de praktische uitvoering.

Op dit moment lijken we wat corona betreft in een rustiger vaarwater terecht te komen. Het is echter niet verdwenen en kan ook weer opvlammen. Daarnaast heeft corona blootgelegd hoe kwetsbaar we zijn en waar de zwakke plekken in ons (zorg)systeem zitten.

Leven met COVID

De coronapandemie trof ons juist in een periode waarin we al voor grote uitdagingen staan. Door de vergrijzing staat het aanbod van zorg al onder druk. Het arbeidsmarkttekort raakt het aanbod van zorg en welzijn, naar verwachting gaat dit de komende jaren een steeds grotere rol spelen. In het afgelopen decennium maakte de verzorgingsstaat plaats voor de participatiesamenleving waarin de overheid steeds meer verantwoordelijkheden bij de burger legt. Van mensen wordt gevraagd om, passend bij hun mogelijkheden, zo zelfredzaam en autonoom mogelijk te zijn.

De coronacrisis heeft veel kwetsbaarheden nadrukkelijker aan het licht gebracht. Het maakt ons extra duidelijk hoe kwetsbaar we zijn wanneer de zorg onder zware druk komt te staan. Ook merken we hoe belangrijk een sociaal netwerk is voor (kwetsbare) mensen, en hoe essentieel digitale vaardigheden zijn om je als burger staande te houden, ook in sociaal opzicht.

Ons werk ten tijde van COVID

Nagenoeg alle activiteiten van Zorgbelang Fryslân zijn beïnvloed door corona. Veel contact met onze achterban was en is tijdens de lockdowns fysiek niet mogelijk en vond in de afgelopen twee jaar online plaats. Onze medewerkers wisselden thuiswerken en werken vanuit kantoor (volgens de regels van het RIVM) af. Projecten liepen vertraging op omdat fysieke ontmoetingen gedurende de lockdowns niet mogelijk waren.

Ook inhoudelijk zette corona ons op scherp. Zorggebruikers hadden (zeker in de eerste lockdown) veel vragen over de zorg, en kampten met onzekerheden en gevoelens van eenzaamheid. Zorgbelang Fryslân riep een corona-signaalpunt in het leven waar mensen met hun vragen en verhaal terecht konden. Met onze Zorgbelang Fryslân Telefooncirkels, estafette-belronddjes van circa acht deelnemers, probeerden we mensen te helpen om het isolement, ontstaan door corona, te verlichten.

Begin 2020 stonden we op het punt om te starten met project Patiënten Spreken Zich Uit met als doel het ontwikkelen van een methode om patiënten en zorggebruikers, op regionaal niveau, invloed te geven op het zorgbeleid. Aanvankelijk wilden we starten met vraagstukken rondom de huisartsenzorg in Fryslân. Toen corona opkwam besloten we ons te richten op de zorg tijdens de coronapandemie.

Zorgbelang Fryslân als maatschappelijke onderneming

We staan aan de vooravond van grote veranderingen in ons zorgstelsel. Door vergrijzing en een toename van het aantal chronisch zieken wordt de zorg steeds duurder en complexer en dreigt er een groot tekort aan personeel. Voor het goed inrichten en organiseren van een passend en toegankelijk zorgstelsel is de inbreng van Friese zorggebruikers onmisbaar. De ervaringen van burgers met de Friese zorg vormen de basis voor verbeteringen in de zorg. De verbinding met (toekomstige) Friese zorggebruikers, patiënten en burgers zit dan ook in ons DNA.

Deze verbinding staat echter onder druk: sinds 2017 werken we als Zorgbelang Fryslân zonder structurele financiële bijdrage van de Provincie. Het gevolg hiervan is dat we onze publieke taken deze afgelopen twee jaar niet (volledig) uit hebben kunnen voeren. Het stoppen van de structurele subsidie van de provincie heeft ertoe geleid dat andere bronnen van financiering moeten worden gevonden. We werken sinds twee jaar met een mix van activiteiten en financieringsvormen en nieuwe functieprofielen. Vanuit coronaherstelpakket heeft Zorgbelang Fryslân eenmalig 50.000 euro. Ter vergelijking: tot 2017 ontving Zorgbelang Fryslân jaarlijks structureel 330.000 euro. Door deze terugval in inkomsten kunnen we onze missie en visie niet meer op een volwaardige manier uitvoeren en is ons bereik en onze impact kleiner geworden.

We werken in 2 samenwerkende teams met ieder een onderscheiden focus, met gemeenschappelijke ondersteuning:

- Team Individuele Belangenbehartiging, waarin medewerkers werken als vertrouwenspersoon, onafhankelijke cliëntondersteuner, klachtenfunctionaris en calamiteitenonderzoeker;
- Accountsteam, waarin medewerkers in de rol van accountmanager, projectleider of projectmedewerker werkzaam zijn;
- Daarnaast is er een managementassistent werkzaam, een communicatieadviseur, directeur/bestuurder en er is ondersteuning wat betreft financiën en HRM diensten.

Onze activiteiten zijn te onderscheiden in:

- Taken en activiteiten gefinancierd vanuit een wettelijk kader te weten Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet langdurige Zorg (Wlz) en Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)
- Taken en activiteiten gefinancierd op basis van opdrachten en subsidie-financiering
- Taken en activiteiten vanuit de publieke taak: advies en diensten (tot 2017 provinciale financiering)

Vanuit deze uitgangspunten werken we toe naar de realisatie van Zorgbelang Fryslân als een maatschappelijke onderneming. Sinds 2019 werken wij volgens de CAO Sociaal Werk.

Leeswijzer:

Dit jaarverslag beslaat de periode van 1 januari 2020 – 1 januari 2022. In dit jaarverslag bespreken wij de activiteiten van Zorgbelang Fryslân gedurende deze periode aan de hand van de volgende thema's:

1. Ondersteuning van burgers tijdens corona
2. Belangenbehartiging Friese burgers en zorggebruikers
3. Patiëntenparticipatie
4. Regie over de eigen gezondheid.

Per activiteit geven wij vanuit welke basis deze gefinancierd wordt. In het nawoord blikken we kort vooruit op 2022.

Heerenveen, juni 2022

1. Ondersteuning van burgers tijdens corona

1.1. Corona-signaalpunt

Activiteit vanuit onze publieke taak (geen financiering)

Vanaf dinsdag 31 maart 2020 konden inwoners van Fryslân bij een speciaal opgestart corona-signaalpunt hun specifieke ervaringen rondom zorg in deze periode kwijt. Medewerkers van Zorgbelang stonden daarbij met raad en daad klaar voor mensen die dat nodig hadden. Ook goede ervaringen, bijvoorbeeld met aangepaste zorg en dienstverlening vanwege corona, konden zij melden. Dat resulteerde in twee rapportages. Alle signalen en voorbeelden zijn gebundeld en gedeeld met de betrokken partners, zoals zorgpartijen of aan het landelijk crisisteam van VWS. Zo kregen ook geanonimiseerde signalen een vervolg.

Belangrijke thema's die aan de orde kwamen zijn onder meer: wachttijden en uitgestelde zorg, de toenemende druk op mantelzorgers en de toenemende belasting op gezinshouders die zorgdragen voor kinderen die niet bij hun biologische ouders kunnen wonen.

1.2. Telefooncirkels

Activiteit vanuit onze publieke taak (geen financiering)

Veel mensen raakten door corona in een isolement. Ze konden of durfden geen bezoek meer te ontvangen, contacten met het netwerk verwaterden. Het is in zo'n situatie heel belangrijk om te weten dat je er niet alleen voor staat. Een telefoontje per dag kan al een belangrijk verschil maken. Daarom riep Zorgbelang Fryslân tijdens de eerste lockdown Telefooncirkels in het leven: belondjes van zo'n acht tot tien mensen die elkaar dagelijks in 'estafettevorm' opbellen. Voor een praatje en om even je verhaal kwijt te kunnen. De telefooncirkels waren bedoeld voor alle inwoners in Fryslân die zich door alle coronamaatregelen eenzaam en geïsoleerd voelden en behoefte hadden aan dagelijks contact met andere mensen.

2. Belangenbehartiging voor Friese burgers en zorggebruikers

In ons team Individuele Belangenbehartiging werken medewerkers in de rol van vertrouwenspersoon, onafhankelijk cliëntondersteuner, klachtenfunctionaris en calamiteitenonderzoeker. Zij werken nauw samen met cliënten, mantelzorgers en medewerkers aan de verschillende opdrachten. Het gaat om individuele (financiering wettelijke kader) en collectieve belangenbehartiging (publieke taak, geen financiering).

Afgelopen twee jaar kregen wij te maken met beperkingen vanuit de coronamaatregelen. Daar waar dat nodig en mogelijk was, hebben we gebruik gemaakt van beeldbellen. Een dienst zoals het Adviespunt vindt echter al vrijwel altijd volledig telefonisch plaats en ondervond dus geen belemmeringen. De dienstverlening vanuit onze Onafhankelijke Cliëntondersteuning vindt veelal een- op- een plaats. Fysieke ontmoeting was daarbij, wanneer dat wenselijk was, in veel gevallen te regelen met inachtneming van de coronamaatregelen. Voor Vertrouwenspersonen Jeugd was, in de periode vanaf de eerste lockdown tot aan de versoepelingen van mei 2020, het afleggen van fysieke bezoeken niet of zelden mogelijk. De tweejaarlijkse gesprekken met de cliëntenraad konden tijdens de lockdowns niet doorgaan.

2.1. Online meetings met de achterban

Algemene ledenvergadering

Activiteit vanuit publieke taak (geen financiering)

De Algemene Ledenvergaderingen vonden online plaats op 3 juli 2020 en 27 mei 2021. Op 13 december 2021 vond een online meeting met de achterban plaats. Doel was om elkaar te ontmoeten en naar elkaars verhaal te luisteren. Guus Schrijvers hield tijdens deze meeting een verhaal over het project Patiënten Spreken Zich Uit.

Een netwerkbijeenkomst met onze leden gepland op 23 maart 2020, kon in verband met corona helaas niet doorgaan. Oogvereniging Friesland zou tijdens deze meeting een presentatie geven. Ook een excursie naar het Huis van het Heden in de NHL Hogeschool, gepland op 27 mei 2020, georganiseerd voor onze leden, kon in verband met corona niet doorgaan.

2.2. Adviespunt

Activiteit op basis van financiering Provincie Fryslân, geen middelen

Ons Adviespunt was tot 2017 een basisvoorziening, gefinancierd door de provincie Fryslân. Inwoners van Fryslân kunnen nog steeds bij ons terecht voor informatie, advies en ondersteuning als zij vragen hebben die te maken hebben met (hun) zorg en welzijn. Het Adviespunt Zorgbelang komt op voor iedereen die gebruik maakt van zorg. Ons Adviespunt werd afgelopen twee jaar deels gefinancierd met een incidentele subsidie van de provincie (kadernota 2018)

2.3. Onafhankelijke cliëntondersteuning Wet langdurige zorg (OCO Wlz)

Activiteit op basis van financiering vanuit wettelijk kader (Zorgkantoor)

De zorgwereld is complex. Patiënten en cliënten worden geconfronteerd met veel formulieren en met organisaties die allemaal voor een beperkt deel van de zorg verantwoordelijk zijn. Om mensen in deze wereld wegwijz te maken en hen te ondersteunen is onafhankelijke cliëntondersteuning in het leven geroepen. Onze gekwalificeerde OCO Wlz-collega's brengen samen met hun cliënten in kaart welke zorg nodig is, zodat de cliënt hiermee zelf verder kan. De OCO Wlz wordt gefinancierd door Zorgkantoor De Friesland.

2.4. Cliëntondersteuning Sociaal Domein/Wmo

Activiteit op basis van financiering vanuit wettelijk kader (gemeenten)

Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verleent Zorgbelang in 2020/2021 in acht (van achttien) Friese gemeenten onafhankelijke cliëntondersteuning aan cliënten die zorg of hulp krijgen vanuit het sociaal domein. Vanuit de Wmo hebben cliënten recht op deze vorm van ondersteuning. Het doel is om inwoners te ondersteunen wanneer zij vragen, opmerkingen en/of klachten hebben over de zorgaanvraag of over de ontvangen zorg. (Cliënten kunnen daarmee een meer gelijkwaardige gesprekspartner zijn voor gemeenten en zorgaanbieders.)

2.5. Vertrouwenspersonen Jeugd

Activiteit op basis van financiering vanuit wettelijk kader (jeugdwet)

Onze vertrouwenspersonen Jeugd bieden ondersteuning bij klachten. Deze vorm van ondersteuning is gericht op ouders en kinderen die met jeugdhulp te maken hebben. De vertrouwenspersoon helpt hen als zaken in de hulpverlening niet goed lopen door samen met het kind, de jongere of de (pleeg)ouder/verzorger de oplossing te vinden. Zorgbelang Fryslân is onderaannemer van het AKJ en voert het werk van vertrouwenspersoon Jeugd uit in Fryslân. Bestuurders van jeugdzorginstellingen ontvangen elk jaar een rapportage van de bevindingen.

2.6. Vertrouwenspersonen Zorgorganisaties

Activiteit op basis van financiering vanuit wettelijk kader en opdrachten instellingen

Wij vervullen in een aantal VGZ- en VVT-instellingen de rol van vertrouwenspersoon. Samen met cliënten, verwanten en medewerkers zetten we in op het vinden van een gedragen oplossing voor vertrouwensvragen.

2.7. Klachtenfunctionarissen

Activiteit op basis van financiering vanuit wettelijk kader

Eén van de doelen van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) is dat cliënten de mogelijkheid krijgen op een laagdrempelige en veilige manier aan te geven dat ze niet tevreden zijn met de zorg die hen is geboden. Zij kunnen daarover een klacht indienen. De zorgaanbieder moet deze vervolgens effectief, serieus en voortvarend behandelen. Zorgbelang Fryslân zet zich in voor de bewustwording van het belang van een serieuze opvang en behandeling van klachten. De opbrengst van goede klachtbemiddeling en integraal klachtenmanagement laat zich op uiteenlopende gebieden zien. Het draagt o.a. bij aan de-escalatie, herstel van vertrouwen, een werkbare relatie en tevreden(er) klanten/cliënten/patiënten. En ook, waar aan de orde, aan persoonlijke ontwikkeling, meer werkplezier, verlaging van kosten en scherpere aansluiting van het aanbod van zorg op de vraag. Daarnaast vervult de klachtenfunctionaris een onafhankelijke signaalfunctie. Samen met de opdrachtgever worden aan de hand van (anonieme) klachten, leerpunten geformuleerd. Het verbeteren van de bedrijfsvoering en dienstverlening van de zorgaanbieder is daarmee een wezenlijk en duurzaam doel.

3. Patiëntenparticipatie

3.1. Patiënten Spreken Zich Uit

Activiteit op basis van subsidiefinanciering

Op 9 juli 2019 diende Zorgbelang Fryslân een subsidieverzoek in bij ZonMw, voor het project met de naam *Regionale belangenbehartiging in Friesland*. Eind 2019 honoreerde ZonMw dit verzoek. Het doel van het project is het opzetten van een structuur voor provinciale integrale belangenbehartiging, waarbij zorggebruikers invloed krijgen voor, tijdens en na beleidsontwikkeling en - uitvoering. Het project is eind 2019 gestart en liep door corona enige vertraging op. Het zal naar verwachting in het voorjaar van 2022 afgerond worden.

Zorgbelang Fryslân verzamelde circa tweehonderd ervaringen. Patiënten of hun mantelzorgers konden zelf verhalen schrijven en uploaden naar onze project-website. Wie liever geïnterviewd wilde worden door een van de vier projectmedewerkers, kon dat telefonisch of via een mail aangeven bij het secretariaat van het project. Zo hoopten wij meer laaggeletterden en mensen met beperkte digitale vaardigheden bij het project te betrekken.

Wij bereikten patiënten en mantelzorgers via vele kanalen: oproepen via de achterban van Zorgbelang Fryslân, twee stukken in de Leeuwarder Courant, een aantal artikelen in lokale kranten, twee nieuwsitems op Omrop Fryslân, oproepen via enkele grote Friese zorgaanbieders, een korte enquête onder een panel van Friese burgers, via kraampjes in hallen van grote zorginstellingen, bibliotheken en via social media.

De verhalen worden geanalyseerd door een onderzoeksteam onder leiding van emeritus hoogleraar public health en gezondheidseconoom Guus Schrijvers.

In januari 2022 verschenen vier groenboeken:

1. Ervaringen met zorgverleners
2. Ervaringen van zelfstandig wonenden met familie en andere naasten en de mate waarin zij door algemene corona-maatregelen werden beïnvloed. In deze groep van bijna honderd verhalen vormt eenzaamheid een centraal thema.
3. Ervaringen van bewoners in verzorgings- en verpleeghuizen met sociale isolatiemaatregelen, getroffen door het instellingsmanagement. Bezoekbeperking, angst en onduidelijkheid over maatregelen komen vaak terug in de circa honderd verhalen.
4. Groenboek waarin de methodologie uiteengezet wordt.

Beleidsaanbevelingen verschijnen in een apart *witboek*, gebaseerd op de verzamelde ervaringen en op discussies in gespreksgroepen van patiëntvertegenwoordigers en zorgprofessionals. Wij verwachten het *witboek* uit te brengen in het tweede kwartaal van 2022.

Uiteindelijk verschijnt medio 2022 een *Gouden Boek* waarin wij de door ons gebruikte methode toetsen op bruikbaarheid voor beleidsbeïnvloeding door patiënten bij andere regionale vraagstukken zoals huisartsentekort, wachtlijsten in diverse zorgsectoren en acute zorg.

3.2. Patiëntenparticipatie bij Regiobeelden

22-10 en 8-11 netwerkbijeenkomsten over regiobeeld De Friesland

Activiteit vanuit publieke taak (geen middelen)

Om de zorg en ondersteuning voor onze Friese inwoners ook in de toekomst kwalitatief hoogwaardig, toegankelijk en betaalbaar te houden, is transformatie van zorg nodig. In opdracht van ministerie VWS heeft De Friesland - als grootste zorgverzekeraar van Friesland - de coördinatie gekregen om het regiobeeld voor de provincie Friesland op te stellen, samen met het veld. In oktober 2019 heeft De Friesland aan Zorgbelang Fryslân gevraagd om een reactie te geven op het Regiobeeld Friesland (versie juni 2020). Samen met een aantal van onze lidorganisaties hebben wij onze visie op het Regiobeeld geformuleerd tijdens online bijeenkomsten op: 22 oktober 2020, 5 november 2020 en 8 december 2020.

Daarin pleiten we voor een professionele inzet van cliënten, patiënten en burgers in alle fasen van het ontwikkelingsproces rond het Regiobeeld. Zij dienen een belangrijke plek te krijgen in onder meer de duiding van data en ontwikkelingen, ten behoeve van de gezamenlijke regionale opgave. Zorgbelang kan De Friesland adviseren over de positionering van burgerparticipatie in dit proces en daarnaast de betrokken cliënten/patiënten/burgers ondersteunen bij de uitvoering van hun rol.

Het zou een mooie, innovatieve stap voorwaarts zijn in de burger- en patiëntenparticipatie in Fryslân als De Friesland en Zorgbelang Fryslân gezamenlijk de ontwikkeling van het Regiobeeld benutten om de zorgzeggenschap op strategisch beleidsniveau naar een hoger plan te tillen. Samen met de Friese patiënten- en ouderenverenigingen en de landelijke koepels, kan zij adviseren over een professionele en effectieve inzet van cliënten/patiënten/burgers in dit proces.

4. Regie over je eigen gezondheid

4.1. Ik bin der klear foar: gezond ouder worden in Dantumadiel

Activiteiten vanuit subsidiefinanciering

Zorgbelang Fryslân, initiator en partner in project Seker en Sûn, wilde onderzoeken op welke wijze we burgers kunnen versterken in c.q. toe kunnen rusten voor hun nieuwe rol en positie in zorg en welzijn. Dit willen we doen door hen te helpen de daarvoor benodigde competenties in te zetten en te ontwikkelen.

Samen met een aantal zeer betrokken partners werd een subsidieaanvraag van € 50.000 bij ZonMw in het kader van het programma 'Voor elkaar!' ingediend en toegekend. Daarmee werd medio 2019 project 'Ik bin der klear foar' opgestart met als doel een methodiek te ontwerpen en uit te voeren om burgers kennis te laten maken met het versterken van burgercompetenties. Het project vond plaats van december 2019 tot en met oktober 2020.

Aan het programma namen 30 mensen deel van 65 jaar en ouder, allen wonen zelfstandig in de gemeente Dantumadiel. Daarvan hebben 21 deelnemers het hele traject afgerond. Het traject bestond uit vier programmaonderdelen: twee individuele gesprekken en twee groepsbijeenkomsten. Tijdens deze ontmoetingen gingen we met de deelnemers in gesprek over wat zij nodig hebben om op een prettige manier ouder te worden in Dantumadiel. De concepten 'burgercompetenties' en Positieve Gezondheid' waren belangrijke leidraden tijdens het hele traject. Deze concepten bieden inzichten en handreikingen om, uitgaande van de eigen persoonlijke waarden, regie over eigen leven en gezondheid te nemen.

Onder projectleiding van Zorgbelang Fryslân werkten gemeente Dantumadiel, Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Noord-Nederland, Kennislab Noordoost Fryslân en de ouderenbonden OSiF en SFO samen aan dit project.

4.2. Trainingen positieve gezondheid

Activiteiten vanuit subsidiefinanciering

Het concept Positieve Gezondheid is een nieuwe manier van denken over en kijken naar onze gezondheid. Het concept richt zich niet alleen op ziekte, maar ook op het kunnen omgaan

met tegenslagen en gezondheidsproblemen. Positieve gezondheid maakt de burger bewust van haar/zijn levens- en gezondheidssituatie in de breedste zin van het woord.

Positieve gezondheid wordt nog te veel gekoppeld aan het bezoek aan een hulpverlener, het is belangrijk dat burgers zich al eerder realiseren hoe zij leven en willen leven en wat daarbij nodig en dienstig is. Zorgbelang wil dit bewustzijn bij burgers verbreden en hen om hun eigen kracht en die van anderen te ontwikkelen.

Zorgbelang Fryslan verzorgde in mei /juni 2021 een train de trainer opleiding voor Positieve Gezondheid voor zelfstandige trainers en trainers in een zorgorganisatie. De deelnemers kunnen na deze tweedaagse opleiding de basisopleiding Positieve Gezondheid verzorgen voor hun eigen doelgroepen.

Samen met onze partner Sociaal Werk De Kear In Lemmer verzorgde Zorgbelang Fryslân een basistraining Positieve Gezondheid voor mensen met Diabetes type 2. De deelnemers kregen handvatten om regie te nemen over hun eigen leven door onder meer leefstijlaanpassingen. Ook was er ruimte om ervaringen uit te wisselen.

4.3. Verkennend onderzoek naar Positieve gezondheid

Activiteiten vanuit financiering van de Provincie (opdracht)

Zorgbelang Fryslân deed in november 2021 in opdracht van de de provincie Fryslân een verkennend onderzoek de stand van zaken rond Positieve Gezondheid in de provincie. Om het onderzoek uit te voeren zijn drie kernvragen geformuleerd: 1.Wat gebeurt er op het gebied van Positieve Gezondheid bij zorg-en welzijnsorganisaties, zorgpartijen en gemeenten? 2.Wat is er nodig om het concept Positieve Gezondheid verder door te vertalen/te gaan gebruiken in de provincie Fryslân? 3.Is er draagvlak voor Positieve Gezondheid in Fryslân?

Positieve Gezondheid heeft in de afgelopen jaren voet aan de grond gekregen in Fryslân. Op steeds meer plaatsen zetten zorg-en welzijnsorganisaties en andere zorgpartijen het concept Positieve Gezondheid in bij hun zorg-, hulp-en dienstverlening. Sommige zijn daarin al flink gevorderd en werken met volle overtuiging en ambitie, elders zijn partijen nog zoekend naar de juiste plek van Positieve Gezondheid binnen de eigen organisatie of domein. We zien dat Positieve Gezondheid naast de inzet als individuele gesprekstool in bijvoorbeeld de huisartsenpraktijk, ook zijn intrede doet in het maatschappelijk veld, onder meer in verbinding met de beweging Bloeizone. Daarnaast zien we dat Positieve Gezondheid binnen het ziekenhuisdomein een prominente plek krijgt, waarvan ziekenhuis Nij Smellinghe een

voorbeeld is. Ook een aantal gemeenten heeft Positieve Gezondheid in de beleidsplannen opgenomen en is met de uitvoering van Positieve Gezondheid-activiteiten gestart. Daarnaast hebben zorgpartijen als Zorgbelang Fryslân, zorgverzekeraar De Friesland en Ketenzorg Friesland zich verbonden met Positieve Gezondheid.

De deelnemers aan het onderzoek gaven zonder uitzondering aan dat zij Positieve Gezondheid een waardevol concept vinden. Een concept dat ervoor kan zorgen dat zorg/hulp beter aansluit bij de daadwerkelijke behoeften van burgers en hen meer regie kan geven op hun leven, hun gezondheid en hun leefomgeving.

Aanvullende financiële middelen en impulsen zijn nodig om Positieve Gezondheid in Fryslân op burgerniveau echt verder te verbreden en verdiepen in verder vorm te geven. Dat kan in de vorm van de facilitering van bijvoorbeeld projecten, pilots en scholing.

4.4. Online inzage huisartsendossier

Activiteit vanuit project en subsidie-financiering

Samen met Dokterszorg Friesland en WijzijnGerrit organiseerde Zorgbelang Fryslân in het najaar van 2020 een digitale bijeenkomst over OPEN en PGO (Persoonlijke Gezondheids Omgeving). De achterban is in een allereerste bijeenkomst geïnformeerd over de meerwaarde van online inzage huisartsendossier door middel van een eigen portaal en PGO. De deelnemers gaven aan dat zij hierdoor beter grip kunnen krijgen op hun eigen gezondheid/zelfmanagement. Zorgbelang Fryslân participeert in OPEN, dat doorloopt in 2022 en als doel heeft om huisartsenpraktijken te helpen, om hun online inzage percentage te laten groeien. Zorgbelang Fryslân maakt deel uit van de projectgroep en benadert het stimuleren van online inzage vanuit het patiëntenperspectief.

Vooruitblikken

We staan aan de vooravond van grote veranderingen in ons zorgstelsel, veroorzaakt door onder meer betaalbaarheids- en bemensbaarheidsproblemen. Daar komt een grote gezondheids crisis in de vorm van een pandemie overheen. Deze pandemie confronteert ons extra met de kwetsbaarheden van het huidige (zorg)stelsel en de manier waarop zorg georganiseerd is.

Zorgbelang Fryslân blijft zich ook in 2022 onverminderd inzetten voor betere zorg voor en samen met de Friese inwoners. Daarbij maken we ons sterk om patiëntenparticipatie op regionaal niveau naar een hoger niveau te tillen. We willen dat onder meer doen door het realiseren van een regionaal platform Patiënten Spreken Zich Uit dat zorggebruikers en burgers invloed geeft voor, tijdens en na de vorming van zorgbeleid.

De pandemie heeft de wereld en ons leven veranderd. De impact op onze ledenorganisaties is groot. Netwerken komen onder druk te staan en worden lossier, vrijwilligers trekken zich terug en participatie neemt af. Met het project 'We pakken de draad weer op' wil Zorgbelang de besturen van ouderenbonden en patiëntenorganisaties en helpen om de draad weer op te pakken.

We zijn er voor mensen die gebruik maken van zorg, maar ook voor hen die dat (nog) niet of in mindere mate doen. We willen meer invloed van alle zorggebruikers op de zorg, ook voor hen die niet aangesloten zijn bij een patiëntenvereniging. We zetten ons daarom ook de aankomende jaren in voor nieuwe vormen van patiëntenparticipatie.

We staan voor grote uitdagingen, de druk op het zorgstelsel neemt toe en de noodzaak voor een transformatie naar een toekomstbestendig zorgstelsel wordt steeds urgenter. Om tot een toegankelijk en betaalbaar zorgstelsel te komen is de invloed van de burger en zorggebruiker nodig. Zorgbelang Fryslân blijft zich inspannen om 'gewone' mensen en mensen in een kwetsbare positie een stem in te geven in de belangenbehartiging, om zo deze transformatie van zorg en welzijn te bewerkstelligen.

Heerenveen, juni 2022

Zorgbelang Fryslân
K.R. Poststraat 70-72
8441 ER Heerenveen
Tel 085-4832433

